

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ แรงจูงใจภายในและพฤติกรรมควบคุมน้ำตาลในเลือดของผู้ที่เป็นเบาหวานชนิดที่ 2

ผู้เขียน นางสาวนิตยา แก้วสอน

ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลผู้ใหญ่)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีลักษณ์ วรรณฤทธิ์	ประธานกรรมการ
อาจารย์ ยุพิน กลิ่นขจร	กรรมการ

บทคัดย่อ

แรงจูงใจภายในมีความสำคัญต่อการคงอยู่ของพฤติกรรม ในผู้ที่เป็นเบาหวานแรงจูงใจภายในจะทำให้การปฏิบัติพฤติกรรมควบคุมน้ำตาลในเลือดมีความต่อเนื่อง คงทน ทำให้สามารถควบคุมโรคและป้องกันการเกิดภาวะแทรกซ้อนได้ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบหาความสัมพันธ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแรงจูงใจภายใน พฤติกรรมควบคุมน้ำตาลในเลือด ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจภายในกับพฤติกรรมควบคุมน้ำตาลในเลือด และอำนาจการทำนายของแรงจูงใจภายในต่อการปฏิบัติพฤติกรรมควบคุมน้ำตาลในเลือดของผู้ที่เป็นเบาหวานชนิดที่ 2 ที่มารับการตรวจรักษาที่คลินิกเบาหวาน แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชเชียงใหม่ของจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 288 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย 3 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 แบบสอบถามแรงจูงใจภายในที่ประกอบด้วย

- 1) แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถแห่งตนในการปฏิบัติพฤติกรรมควบคุมน้ำตาลในเลือด
- 2) แบบสอบถามการกำหนดด้วยตนเองของผู้ที่เป็นเบาหวาน ส่วนที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมควบคุมน้ำตาลในเลือดของผู้ที่เป็นเบาหวาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 72.6 มีการรับรู้ความสามารถแห่งตนในการปฏิบัติพฤติกรรมควบคุมน้ำตาลในเลือดโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การรับรู้

ความสามารถแห่งตนในการปฏิบัติพฤติกรรมควบคุมน้ำตาลในเลือด ด้านการควบคุมอาหาร การออกกำลังกายและการใช้ยาเบาหวานอยู่ในระดับปานกลาง

2. การกำหนดด้วยตนเองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 66.3 และรายด้าน พบว่า การกำหนดด้วยตนเองด้านการควบคุมอาหาร การออกกำลังกายและการใช้ยาเบาหวานอยู่ในระดับปานกลาง และมีพฤติกรรมโดยมีภาวะถูกควบคุมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 59.7 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีภาวะถูกควบคุมด้านการควบคุมอาหาร การออกกำลังกาย และการใช้ยาเบาหวานอยู่ในระดับปานกลาง

3. แรงจูงใจภายในในการปฏิบัติพฤติกรรมควบคุมน้ำตาลในเลือด มีความสัมพันธ์ทางบวก กับพฤติกรรมควบคุมน้ำตาลในเลือด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r=.72$) โดยมีความสัมพันธ์ในรายองค์ประกอบของแรงจูงใจ ดังนี้ การรับรู้ความสามารถแห่งตนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมควบคุมน้ำตาลในเลือด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r=.64$) และการกำหนดด้วยตนเองในการปฏิบัติพฤติกรรมควบคุมน้ำตาลในเลือดมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมควบคุมน้ำตาลในเลือด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r=.69$) นอกจากนี้ ภาวะถูกควบคุมมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมควบคุมน้ำตาลในเลือด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r=-.44$)

4. การรับรู้ความสามารถแห่งตน การกำหนดด้วยตนเองและภาวะถูกควบคุมในการปฏิบัติพฤติกรรมน้ำตาลในเลือดสามารถร่วมทำนายพฤติกรรมควบคุมน้ำตาลในเลือดได้ ร้อยละ 57.4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับพยาบาล และบุคลากรด้านสุขภาพที่เกี่ยวข้อง ในการดูแลผู้ที่เป็นเบาหวาน เพื่อสร้างเสริมให้เกิดแรงจูงใจภายในในการปฏิบัติพฤติกรรมควบคุมน้ำตาลในเลือดของผู้ที่เป็นเบาหวานชนิดที่ 2 โดยการสนับสนุนการรับรู้ความสามารถแห่งตน และการกำหนดด้วยตนเอง

Thesis Title Intrinsic Motivation and Glycemic Control Behaviors Among Persons with Type 2 Diabetes

Author Miss Nittaya Keawsorn

Degree Master of Nursing Science (Adult Nursing)

Thesis Advisory Committee

Assistant Professor Dr. Taweeluk Vannarit Chairperson

Lecturer Yupin Klinkajorn Member

ABSTRACT

Intrinsic motivation is essential for behavior adherence. In person with diabetes, intrinsic motivation results in glycemic control behavior adherence. The purpose of this descriptive correlational research design was to determine intrinsic motivation, glycemic control behaviors, relationships between intrinsic motivation and glycemic control behaviors, and predictability of intrinsic motivation to glycemic control behaviors among persons with Type 2 Diabetes. Subjects included 288 Type 2 Diabetics attending the diabetic clinic, Out Patient Department, Chiang Khong Royal Crown Prince Hospital, Chiang Rai by purposive selection. Research instrument was a questionnaire that consisted of 3 parts: 1) Demographic Data Record Form, 2) Intrinsic Motivation Questionnaire that consisted of a) Perceived Competence in Maintaining Glycemic Control Behaviors Questionnaire; and b) Treatment Self-Regulation of Persons with Diabetes Questionnaire, and 3) Glycemic Control Behaviors Questionnaire. Data were analyzed using descriptive statistics. Results revealed that:

1. Most of subjects (72.6%) had moderate levels of overall perceived competence in glycemic control behaviors. Considering each aspect, perceived competence in diet control, exercise and medication compliance were at moderate levels;

2. Subjects (66.3%) had moderate levels of overall perceived autonomous glycemic control behaviors. Considering each aspect, perceived autonomous in diet control, exercise and medication compliance were at moderate levels. However, 59.7% of subjects had moderate levels of overall perceived control over glycemic control behaviors. Considering each aspect, perceived control over diet control, exercise and medication compliance were at moderate levels;

3. A positive relationship between intrinsic motivation and glycemic control behaviors ($r=.72$, $p<.001$) was noted. Considering each aspect of internal motivation, there were positive relationships between glycemic control behaviors and perceived competence ($r=.64$, $p<.001$), and glycemic control behaviors and perceived autonomous ($r=.69$, $p<.001$). On the contrary, a negative relationship between perceived control and glycemic control behaviors ($r = -.44$, $p<.001$) was also found; and

4. Perceived competence, perceived autonomous and perceived control accounted for 57.4% of the variability in glycemic control behaviors ($p<.001$).

These findings can be used as baseline data for nurses and health care providers to enhance intrinsic motivation among persons with Type 2 Diabetes through strengthening perceived competence and autonomous so that they will adhere to glycemic control behaviors.